POLITSEIAMET

Riigikontroll
Narva mnt 11a
15013 Tallinn

Teie 03. 06. 2004 nr 2-7.1-TR/04/816
Meie 18. 06. 2004 nr PA4.4-7.1/2760

Arvamused auditi "Relvaload füüsilistele ja juriidilistele isikutele" kohta

Politseiamet, vaadanud läbi Riigikontrolli kontrollaruande eelnõu „Relvaload füüsilistele ja juriidilistele isikutele", esitab alljärgnevad seisukohad ning tegevuskava politseipeadirektorile tehtud ettepanekute osas.

"Kokkuvõttes" (lk 3) on tehtud ettepanek kehtestada politseipeadirektori poolt kindel kord info edastamiseks seniks, kuni politsei infosüsteemi toimimine ei taga relvasoetamis- ja relvalubade omanike kuriteos kahtlustatavaks tunnistamise, kuriteos kahtlustatavana tagaotsitavaks tunnistamise, kriminaalkorras karistamise, relvade varastamise, relvaomanike surma ja teiste relvade soetamise lubade või relvalubade kehtivuse peatamise või kehtetuks tunnistamise asjaolude kohta teabe õigeaegset jõudmist politseiprefektuuri relvalubadega tegeleva ametnikuni. Politseiamet leiab, et ettepanek on asjakohane. Politseipeadirektori käskkirjaga moodustatakse töögrupp käskkirja eelnõu ettevalmistamiseks ning määratakse käskkirja esitamise tähtaeg. Seejuures juhime aga tähelepanu asjaolule, et uurimisõigus on peale politsei antud ka Maksu- ja Tolliametile, piirivalveasutustele, Kaitsejõudude Peastaabile, Justiitsministeeriumi Vanglate osakonnale jt. Politseipeadirektori käskkirjaga ei saa kehtestada samasisulist info edastamise nõuet eelnimetatud ametkondadele, mistõttu käsitletakse erinevate ametkondade uurimisalustest isikutest relvaomanikke ebavõrdselt.

"Lubade andmise korraldus" (lk 6) on välja toodud asjaolu, et politseiprefektuuride tegevust selles valdkonnas üldistab ja suunab Julgestuspolitsei. Viimasel aga puudub politseiprefektuuride üle järelevalve õigus, mistõttu suunamine ja tegevuse analüüsimine ei ole põhjalik, vaid lähtub üksnes õigusaktide sätetest ning statistilistest andmetest. Järelevalve teostamise õigus on Politseiametil. Vabariigi Valitsuses on Siseministeeriumi poolt esitatud eelnõu, millega seadustatakse Julgestuspolitseile politseiprefektuuride järelevalve pädevus.

Riigikontrolli ettepanek politseipeadirektorile Relvaregistrist koondandmete saamiseks (lk 8) on vajalik. Relvaregistri vastutav töötleja on Siseministeerium, kes saab ettepaneku osas anda arvamuse.

"Relvaloa taotlejate ja omajate tervislik seisund" (lk 11) – on välja toodud, et loa vahetamisel ei pea politseile arsti järeldusotsust esitama. Relvaseaduses sellist nõuet tõesti kehtestatud ei

POLITSEIAMET POLITSEIAMET POLITSEIAMET POLITSEIAMET POLITSEIAMET POLITSEIAMET POLITSEIAMET POLITSEIAMET POLITSEIAMET POLITSEIAMET POLITSEIAMET

Registrikood 7000728
Pagari 1
15060 TALLINN
☎ 612 3000
612 3011
faks 612 3009
meil politseiamet@pol.ee
koduleht www.pol.ee

RIIGIKONTROLL
Kuupäev Reg nr
21.06.04 2-7.1-TR/04/816-2

ole, kuid on säte selle kohta, et relvaseaduses sätestatud haldusmenetlusele rakendatakse haldusmenetluse seadust, mille § 38 on sätestatud haldusorgani õigus nõuda haldusmenetluse käigus menetlusosalistelt ning muudelt isikutelt nende käsutuses olevate tõendite ja andmete esitamist, mille alusel haldusorgan teeb kindlaks asja lahendamiseks olulised asjaolud. Seega, kui isikul on kehtiv arstitõend, siis on seda võimalik välja nõuda.

Õigusaktide muutmise ettepanek (lk 14) eesmärgiga võimaldada arstidele teavet relvaloa omajate kohta, vajab töögrupi moodustamist seisukohtade kujundamiseks ning käesoleval hetkel ei ole võimalik selles osas ühtset arvamust avaldada.

Politseipeadirektor annab politseiasutustele korralduse juhinduda arstliku läbivaatuse alusel tehtud järeldusotsuste vorminõuetest.

Riigikontrolli ettepanek relvaseaduse muutmiseks (lk 15) eesmärgiga keelduda relvaloa andmisest isikule, kes on toime pannud nimetatud õigusrikkumise, analoogiliselt relvaloa kehtivuse peatamise nõudega on asjakohane. Kuna relvaseaduses kasutatakse mõistet „halduskorras karistatud", ei vasta käesoleva aja kehtivatele nõuetele, on selle sätte muutmisettepanekud juba esitatud.

"Kaitseväeteenistusest kõrvalehoidmine" (lk 15) – kui isik on kaitseväeteenistuskohustusest eemalehoidnud ning tema suhtes on alustatud kriminaalmenetlust, siis viib seda läbi Kaitsejõudude Peastaap ning vastavad andmed ei jõua andmebaasi POLIS, vaid Kriminaalmenetluse Registrisse, mis on käesoleval ajal käivitumas. Registrist on tulevikus võimalus saada andmeid teiste uurimisõigustega ametkondade poolt läbiviidavate menetluste kohta. Juriidilist jõudu omaks kaitseväe teenistusest eemalehoidmine siis, kui on alustatud kaitseväealase kuriteo kohta kriminaalmenetlust. Kaitseväeteenistuse seaduse säte, millele kohaselt politseid teavitatakse kaitseväeteenistusest eemalehoidjatest, on paljasõnaline ega sisalda infot selle kohta, kuidas on see tõendatud. Tegemist võib olla lihtsalt isiku elukohast lahkumisega teise piirkonda ning praktikas pöördudakse politsei poole üsna paljude isikute osas, et teha kindlaks nende asukoht, seejuures kohustamata isikut kutsega kuhugi ilmuda, rakendada tõkendit või kohaldada sundtoomist. Kuna Siseministeeriumis on koostamisel relvaseaduse muutmise seaduse eelnõu, siis on mõistlik selles ette näha nõue, mille kohaselt relvaloa või relva soetamisloa taotlemisel esitatakse Riigikaitseosakonna tõend selle kohta, et isik, kellele laieneb kaitseväeteenistuse kohustus, ei hoia kõrvale kaitseväekohustuse täitmisest. Samas eelnõus tuleb teha muudatus, et vältida isikute ebavõrdset kohtlemist relvaloa omajate ja taotlejate vahel (piirang on loa taotlemisel teenistusest kõrvalehoidja osas, kuid on õige kehtestada sama piirang isikutele, kes on relvaloa juba saanud ning hoiavad eemale kaitseväeteenistuse kohustusest).

"Isiku karistatus" (lk 16) - halduskorras isiku karistamise kohta käiv relvaseaduse säte (§ 36 lg 1 p 7) ei ole kooskõlas kehtivate õigusaktidega ning selle rakendamine kodanike taotluste menetlemisel põhjustab vaideid. Alates 1.sept. 2002.a muudeti karistusreformiga kõikides õigusaktides kasutatud mõistet "Haldusõiguserikkumine", kuid sellist väljendit kui "halduskorras" muudatus ei puudutanud. Halduskord on hetkel seonduv pigem haldusmenetlusega, mille käigus aga karistusi ei rakendata. Vastav muudatusettepanek on juba varasemalt esitatud Siseministeeriumile.

"Relva käsitsemise oskus" – Riigikontrolli poolt on tehtud ettepanek seadustada relvaloa pikendamisel relvatundmise eksami sooritamine, millega ei saa nõustuda lähtuvalt asjaolust,

ei ole, kuid on säte selle kohta, et relvaseaduses sätestatud haldusmenetlusele rakendatakse haldusmenetluse seadust, mille § 38 on sätestatud haldusorgani õigus nõuda haldusmenetluse käigus menetlusosalistelt ning muudelt isikutelt nende käsutuses olevate tõendite ja andmete esitamist, mille alusel haldusorgan teeb kindlaks asja lahendamiseks olulised asjaolud. Seega, kui isikul on kehtiv arstitõend, siis on seda võimalik välja nõuda.

Õigusaktide muutmise ettepanek (lk 14) eesmärgiga võimaldada arstidele teavet relvaloa omajate kohta, vajab töögrupi moodustamist seisukohtade kujundamiseks ning käesoleval hetkel ei ole võimalik selles osas ühtset arvamust avaldada.

Politseipeadirektor annab politseiasutustele korralduse juhinduda arstliku läbivaatuse alusel tehtud järeldusotsuste vorminõuetest.

Riigikontrolli ettepanek relvaseaduse muutmiseks (lk 15) eesmärgiga keelduda relvaloa andmisest isikule, kes on toime pannud nimetatud õigusrikkumise, analoogiliselt relvaloa kehtivuse peatamise nõudega on asjakohane. Kuna relvaseaduses kasutatakse mõistet „halduskorras karistatud", ei vasta käesoleva aja kehtivatele nõuetele, on selle sätte muutmisettepanekud juba esitatud.

"Kaitseväeteenistusest kõrvalehoidmine" (lk 15) – kui isik on kaitseväeteenistuskohustusest eemalehoidnud ning tema suhtes on alustatud kriminaalmenetlust, siis viib seda läbi Kaitsejõudude Peastaap ning vastavad andmed ei jõua andmebaasi POLIS, vaid Kriminaalmenetluse Registrisse, mis on käesoleval ajal käivitumas. Registrist on tulevikus võimalus saada andmeid teiste uurimisõigustega ametkondade poolt läbiviidavate menetluste kohta. Juriidilist jõudu omaks kaitseväe teenistusest eemalehoidmine siis, kui on alustatud kaitseväealase kuriteo kohta kriminaalmenetlust. Kaitseväeteenistuse seaduse säte, mille kohaselt politseid teavitatakse kaitseväeteenistusest eemalehoidjatest, on paljasõnaline ega sisalda infot selle kohta, kuidas on see tõendatud. Tegemist võib olla lihtsalt isiku elukohast lahkumisega teise piirkonda ning praktikas pöördudakse politsei poole üsna paljude isikute osas, et teha kindlaks nende asukoht, seejuures kohustamata isikut kutsega kuhugi ilmuda, rakendada tõkendit või kohaldada sundtoomist. Kuna Siseministeeriumis on koostamisel relvaseaduse muutmise seaduse eelnõu, siis on mõistlik selles ette näha nõue, mille kohaselt relvaloa või relva soetamisloa taotlemisel esitatakse Riigikaitseosakonna tõend selle kohta, et isik, kellele laieneb kaitseväeteenistuse kohustus, ei hoia kõrvale kaitseväekohustuse täitmisest. Samas eelnõus tuleb teha muudatus, et vältida isikute ebavõrdset kohtlemist relvaloa omajate ja taotlejate vahel (piirang on loa taotlemisel teenistusest kõrvalehoidja osas, kuid on õige kehtestada sama piirang isikutele, kes on relvaloa juba saanud ning hoiavad eemale kaitseväeteenistuse kohustusest).

"Isiku karistatus" (lk 16) - halduskorras isiku karistamise kohta käiv relvaseaduse säte (§ 36 lg 1 p 7) ei ole kooskõlas kehtivate õigusaktidega ning selle rakendamine kodanike taotluste menetlemisel põhjustab vaideid. Alates 1.sept. 2002.a muudeti karistusreformiga kõikides õigusaktides kasutatud mõistet "Haldusõiguserikkumine", kuid sellist väljendit kui "halduskorras" muudatus ei puudutanud. Halduskord on hetkel seonduv pigem haldusmenetlusega, mille käigus aga karistusi ei rakendata. Vastav muudatusettepanek on juba varasemalt esitatud Siseministeeriumile.

"Relva käsitsemise oskus" – Riigikontrolli poolt on tehtud ettepanek seadustada relvaloa pikendamisel relvatundmise eksami sooritamine, millega ei saa nõustuda lähtuvalt asjaolust, et ka juhilubade kehtivuse pikendamisel ei nõuta eksami sooritamist. Kui ei ole põhjust kahelda isiku teadmistes, ei peaks teda sundima uuesti eksamit sooritama. Pooldame näha ette

eksami sooritamise nõue isikule, kes on rikkunud relvaseaduse sätteid. Samas alapunktis esitatud ettepanek sooritada eksam igakordselt, kui isik soovib soetada teist liiki tulirelva, on asjakohane ja mõistlik. Relvaseadus näeb ette mitmeid erinevaid relvade liigitusi, kuid lähtuma peaks liigitamisest – püstol, revolver või püss.

"Relvade hoiutingimused". Politseiamet ei nõustu Riigikontrolli ettepanekuga sätestada relvaseaduses nõue, et ka ühe relva puhul on vajalik relvakapp. Kui relvaomaniku elukohta tungitakse sisse, siis on kurjategijal oluliselt kergem tuvastada relva asukoht relvakapi järgi. Praktikas on juhtumid, mil viiakse ära relvakapp koos relvadega. Ühte relva, mis on omaniku poolt ära peidetud, on raskem leida. Relvaseaduse varasemate sätete ajal, mil oli nõutav relvakapp ning konstaabel käis kohapeal relvakapi olemasolus veendumas, siis raha kokkuhoiu mõttes laenati relvakapp perest peresse ning sellega eksitati kontrollijat. Samuti ei ole enese- või oma vara kaitseks soetatud relv, mis asub lukustatud relvakapis, vajadusel kättesaadav.

Politseiamet ei toeta Riigikontrolli ettepanekut (lk 19) kaaluda enesekaitseks soetatavate tulirelvade arvu piiramist. Nimetatud ettepanek ei ole millegagi argumenteeritud. Isikud, kes omavad rohkem kui ühte enesekaitse relva, ei ole palju. Relvi soetades on nad lähtunud õiguskindlustusest, et seadus ei ole selles osas piiranguid kehtestanud. Kui need nüüd kehtestada, peab riik tagama ka relvade võõrandamise ning relvaomanikule tasu maksmise.

Asjakohane on relvade hoiutingimuste kontrollimise korra ja kontrollitulemusi kajastava akti vormi väljatöötamine ning nende kinnitamine politseipeadirektori käskkirjaga.

Relvaloa vahetamisel relvaloa olemasolu kontrollimine on rakendatav ning seda tehakse. Vastav muudatusettepanek esitatakse ka relvaseaduse muutmise seaduse eelnõusse (analoogiliselt on sätestatud sõidukite registreerimine ARK-s). Relva ettenäitamise kohustus peab olema relvaomanikul.

Nõustuda ei saa ettepanekuga sätestada relvaloa vahetamisel relva tehnilise seisundi kontrollimist. Politseiprefektuurides puuduvad vastava ala spetsialistid, vastavad ruumid ja muu kontrollimiseks vajalik. Ka ei ole väljatöötatud mehhanismi, mida teha mittekorras relvaga (hoidmine, parandamine, hävitamine või muu).

"Relvaloa taotluste üle otsustamine"(lk 20) - Politseiameti siseaudiitorite järgmise aasta tööplaani koostamisel lähtutakse käesolevast Riigikontrolli esitatud tähelepanekutest ning järeldustest.

Riigikontroll on teinud ettepaneku kehtestada politseiasutustele ühtne relvasoetuslubade ja relvalubade taotluste menetlemise kord. Nõuded, millest peavad politseiasutuste ametnikud lähtuma, on sätestatud relvaseaduses ning üldsätted haldusmenetluse seaduses. Politseiameti korrakaitseosakond (praegune Julgestuspolitsei korrakaitseosakond) on vastava koolituse ka korraldanud just ametnikele, kes tegelevad relvaseaduse alusel haldusaktide koostamisega. Samaaegselt on politseiametnikel võimalus esitada oma küsimusi politseisiseses foorumis kui see küsimus on seotud õiguserikkumiste menetlemisega. Sisekaitseakadeemia pakub haldusmenetluse koolitusi ning on välja töötatud asjakohane konspekt. Seoses relvaseaduse muudatustega (Euroopa tulirelvapassi väljaandmine) korraldati Julgestuspolitseis koolitus vastava ala ametnikele ning relvaseaduse järgmiste muudatuste korral toimitakse samuti. Seega ei pea Politseiamet hetkeseisul menetlemise korra väljatöötamist vajalikuks, seda enam, et Riigikogus on menetlemisel relvaseaduse muutmise seaduse eelnõu seoses välismaalastele relvalubade andmisega ning koostamisjärgus teine eelnõu.

SISEMINISTEERIUM

Riigikontroll
Narva mnt 11a
15013 Tallinn

Teie 03.06.2004 nr 2-7.1-TR/04P14
Meie 22.06.2004 nr 2-4-2/4745

Relvalubade audit

Siseministeerium on läbi vaadanud Teie poolt esitatud kontrollaruande "Relvaload füüsilistele ja juriidilistele isikutele" eelnõu. Siseministeerium on koostöös politseiga esitatud ettepanekuid analüüsinud ning nõustub põhimõtteliselt Politseiameti 18.06.2004.a kirjas nr PA 4.4-7.1/2760 toodud seisukohtadega.

Käesoleval ajal on Siseministeeriumis ettevalmistamisel "Relvaseaduse muutmise seaduse" eelnõu, mille raames kontrollaruandes esitatud ettepanekute kohta kujundatakse lõplik seisukoht ning sellest tulenevalt liidetakse ettepanekud võimalusel nimetatud eelnõuga.

Lugupidamisega

Margus Leivo
Minister

Marko Soll ☎ 612 5054
marko.soll@sisemin.gov.ee;

Knut Klais ☎ 612 5139
knut.klais@sisemin.gov.ee

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 25.06.04 Reg.nr 27.1-TR/3144/2

SB 031475

Pikk 61
15065 TALLINN
Reg. kood 70000562

Telefon (0) 612 5007
Telefon (0) 612 5008
Faks (0) 612 5087
E-post sisemin@sisemin.gov.ee

Konto 10002052565002
Eesti Ühispank
Kood 401

sotsiaal ministeerium

Hr Jüri Kõrge
Riigikontroll
Narva mnt 11 a
15013 TALLINN

Teie 03.06.2004 nr 2-7.1-TR/04/815

Meie 02.07.2004 nr 13.1-5/5743

Relvalubade audit

Lugupeetud härra Kõrge

Käesolevaga edastame Teile omapoolsed seisukohad Riigikontrolli poolt koostatud 2-4/04/38 kontrollaurande "Relvaload füüsilisel ja juriidilistel isikutel" eelnõus tehtud ettepanekutele.
Omapoolse lahendusena kuidas maandada riski, et relvaluba ei omaks isikud kellel on tõsised käitumis- ja/või psüühikahäired, näeksime Siseministeeriumi poolt algatatud Relvaseaduse (RT I 2001, 65, 377;/.../; 2004, 30, 208) muutmise seaduse eelnõu (edaspidi *eelnõu*) väljatöötamist.
Nimetatud eelnõu väljatöötamisega saame reguleerida, et relvade soetamisloa või relvaloa saamisel on politseiametnikul õigus esitada täiendavaid järelepärimisi tervishoiuteenuste osutajatele. Järelepärimisega võib politseiametnik uurida, kas relva soetamisluba või relvaluba taotleval isikul ei ole diagnoositud psüühika- või käitumishäiret, mille korral seadus välistab võimaluse omada relva soetusluba või relvaluba.
Teeme ettepaneku lisada eelnõusse säte, et relvaloa vahetamisel tuleb uuesti läbida arstlik kontroll või, et viimasest arstlikust kontrollist ei tohi olla möödas rohkem kui 2 aastat (sarnane regulatsioon on mootorsõidukijuhi terviseseisundi ja kutsesobivusnõuetes sätestatud).
Samuti ei saa me nõustuda ettepanekuga, mis sätestab sotsiaalministrile kohustuse välja töötada õigusaktide muudatus, millega reguleeritakse arstidele kohustus teavitada politseid, kui relvaluba omaval isikul diagnoositakse selle loa omamist välistavad psüühika- või käitumishäired ja vastavasisulise informatsiooni edastamise kord. Nimetatud korra väljatöötamine eeldab, et arstid omaksid informatsiooni relvaluba omavatest isikutest, kuid meie andmetel ei ole relvalubade register avalik.

Täname Teid asjakohaste märkuste eest relvalubade auditi analüüsimisel.

Lugupidamisega

Ken-Marti Vaher
Justiitsminister sotsiaalministri ülesannetes

Marek Seer 626 9135
marek.seer@sm.ee

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 05.07.04 Reg nr 2-7.1-TR/04/815-2

Sotsiaalministeerium
Registrikood 70001952

Gonsiori 29
15027 TALLINN

Telefon 626 9301
Faks 699 2209

www.sm.ee
info@sm.ee